

Nr 25.

Av herrar **Magnusson** i Kalmar och **Heiding**, om anslag till ägghandeln och värpkontrollens ordnande.

Sedan år 1926 arbetar två riksföreningar inom landet för fjäderfäskötselns främjande. Den ena, Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening, stiftades år 1898 och räknade vid 1927 års slut 6,612 medlemmar, den andra, Sveriges fjäderfäodlars riksförbund, bildades år 1926 och räknade vid 1927 års slut 2,171 medlemmar. Anledningen till att de för fjäderfäskötseln intresserade inte hållit samman i en organisation bottnar huvudsakligast i olika uppfattning om lämpligaste medlen för fjäderfäskötselns befrämjande inom landet. Ingen större olycka torde heller vara skedd, därigenom att de för olika åtgärder till fjäderfäskötselns höjande arbetande organisationerna var för sig få pröva vilka åtgärder, som ge de bästa resultaten.

Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening har i sin verksamhet huvudsakligast gått in för propagandaarbete, dels genom sina två konsulenter och dels genom sin tidskrift. Av de år 1927 för verksamheten använda 30,000 kronorna, varav 19,000 voro statsanslag, har cirka 19,000 använts till avlöningar, rese- och traktamentsersättningar, cirka 6,000 till tidskriften, trycksaker och annonser, cirka 1,500 till värpkontroll, 1,000 till kurser, 450 till länsutställningar, samt resten till expeditions- och övriga omkostnader.

Sveriges fjäderfäodlars riksförbund, som ej åtnjutit statsanslag, och som av denna anledning måst begränsa sitt arbete till de delar av landet, där frivilliga krafter ställt sig till förfogande för arbetet (i Skåne och Närke) eller där lokala institutioner såsom landsting och hushållningssällskap (i södra Kalmar län) beviljat medel, har gått in för mera praktiska åtgärder för fjäderfäskötselns höjande, i första hand äggförsäljningens ordnande, värpkontroll och ordnande av bättre hönsbus. Verksamheten har dessutom även här omfattat propaganda genom kurser, enskilda föredrag och konsultationsresor.

På bägge föreningarnas program återfinnes dels propagandan, dels värpkontrollen. I fråga om propagandan råder dock den skillnaden att denna för Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening intar en mera dominerande plats än inom Sveriges fjäderfäodlars riksförbund. I fråga om ordnandet av värpkontrollen föreligger den väsentliga skillnaden, att Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening strävar till en för hela landet centraliserad kontroll på f. n. två platser, medan Sveriges fjäderfäodlars riksförbund vill ha värpkontrollen ordnad för mindre områden. Den centraliserade värpkontrollen kommer aldrig på grund av bl. a. stora fraktkostnader den stora massan av hönsodlare till del, och enligt de för densamma gällande stadgarna kommer disponibelt ut-

rymme lång tid framåt i första hand att tas i anspråk för ägare av s. k. kontroll-avelsstationer (avelsäggs- och avelsdjursförsäljare) eller andra, som sträva efter rekordsiffror att i braskande annonser användas till reklam för avelsäggsförsäljningen. Mindre, landet runt placerade kontrollstationer ha däremot större möjlighet att popularisera kontrollen, och avsikten är att de små äggproducenterna, som inte ha möjlighet att själva ordna kontroll, på en sådan station skola få ett mindre urval av sina avelshöns kontrollerad under första värpåret. Denna kontroll skall ge dem vetskap om vilka djur de för egen räkning böra använda till avel. Därigenom skola de undgå att öda pengar på inköp av avels-ägg från annat håll, varvid de ofta bli bedragna utan möjlighet att erhålla gottgörelse, och därigenom skola de genom egen uppfödning kunna lägga grunden till en förbättrad och verkligt lönande äggproduktion.

I fråga om de arbetsområden, där olika uppfattning råder emellan de båda organisationerna, kunna naturligtvis olika uppfattningar hysas, och besked om lämpligaste vägen får man först av det resultat arbetet ger. Uppenbarligen ligger dock i den verksamhetslinje, som uppdragits av Sveriges fjäderfäodlares riksförbund, en klar förståelse för realiteterna, då ägghandelns ordnande sättes som det centrala, och som närmaste åtgärder därefter fogas förbättring av äggproduktionens ekonomi genom urval av goda avelshöns (genom värpkontroll) och genom åtgärder för anskaffande av lämpliga hönsbus. Från nuvarande statskonsulenten i nötboskapskötseln har gång på gång uttalats, att det är produkternas avsättning till lönande priser, som måste vara den primära frågan, som tarvar lösning, och först sedan den saken är ordnad lönar det sig att komma med kontrollförenings- och tjurföreningsverksamheten. Sak samma gäller givetvis rörande hönskötseln. *Det båtar föga med aldrig så verksam propaganda för att väcka folks intresse för fjäderfäodling och för att lära dem dennas teknik, när inte produkterna kunna avsättas till sådana pris att produktionen blir lönande.* Då slappnar naturligtvis intresset, och ny propaganda måste till för att åter väcka det. I en sådan cirkelgång tycks av allt att döma arbetet för fjäderfäavelns främjande ha gått under den tid av tjugofyra år dylik propaganda skett med hjälp av statsunderstöd, som undan för undan stegrats. Ännu år 1925 kunde Sverige icke med egen produktion täcka sitt äggbehov. Söker man däremot reda på vilka resultat, som nåtts, där Sveriges fjäderfäodlares riksförbunds linje omsatts i praktiken, så som skett i södra Kalmar län, märker man en påfallande hastig och kraftig utveckling. Värdet av de av södra Kalmar läns äggföreningar sålda äggen har under de fem år dessa arbetat varit följande:

1:a året	kr. 129,992: 05
2:a »	» 231,032: 55
3:e »	» 333,425: 22
4:e »	» 479,192: 66
5:e »	» 616,984: 65

Ordnade avsättningsförhållanden utgöra tydligen den allra bästa propagan-
dan för äggproduktionens höjande. Påpekas kan också, att denna stegring
av södra Kalmar läns äggproduktion skett, utan att Sveriges fjäderfäavels-
förening under denna tid med sin propaganda sökt stimulera intresset inom
området.

Angående lämpligaste vägarna för fjäderfäskötselns höjande torde även
något vara att lära av våra grannländers, framförallt Danmarks sätt att an-
vända disponibla medel i jämförelse med den i Sverige statsunderstödda medels-
användningen. Detta framgår av nedanstående tablå:

	Hela utgifts- summan.	Löner, rese- kost- nader, tryck	Värpkontroll, avelsstationer, premiering, kurser och föredrag, ägg- handels ordnande m. m.
Danmarks fjærkræavelsforening ...	184,688: 96	11.7 %	27.5 %
Norsk forening for fjærkræavel ...	73,363: 92	13.7 %	39.7 %
Sveriges allm. fjäderfäavelsförening	31,200: —	71.6 %	7.9 %

Beträffande nyttan av hittills praktiserade arbetsformer torde alltså anled-
ning finnas att ställa sig skeptisk och skäl kunna föreligga att yrka på att det
nu av Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening ensamt disponerade anslaget
till fjäderfäavelns höjande fördelades så, att det komme även annorlunda in-
riktad verksamhet för fjäderfäskötselns främjande till godo. Då nu emellertid
statens anslag under många år utgått under denna form och statsmakterna
torde kunna sägas därigenom ha sanktionerat dess användning och då vidare
de anslag, som stå fjäderfäskötseln i Sverige till buds, äro synnerligen blyg-
samma i förhållande till vad ett land som Norge kan bjuda, och då vidare
Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening förklarar sig för sin verksamhets uppe-
hållande vara absolut beroende av detta anslag, vilja vi inte ifrågasätta dess
rubbande. Men å andra sidan torde både sakskaäl och billighetskaäl tala för
att även Sveriges fjäderfäodlars riksförbund bör bättre än hittills bli satt i
tillfälle att arbeta efter de principer, som, där de redan kunnat omsättas i prak-
tiken, blivit mycket resultatrika. Det anslag, som vi hemställa om till Sveriges
fjäderfäodlars riksförbund, bör användas endast för de för detta förbunds arbete
speciella verksamhetsgrenarna, nämligen för ordnande av ägghandeln samt
ordnande av värpkontrollen på ett för den stora massan hönsodlare gagneligt
sätt.

På grund av ovanstående få vi hemställa,

att riksdagen må anslå ett belopp av 10,000 kronor under
nionde huvudtiteln för budgetåret 1929—1930 att tilldelas

Sveriges fjäderfäodlares riksförbund att användas för ägg-handelns och värpkontrollens ordnande.

Stockholm den 16 januari 1929.

Karl Magnusson
i Kalmar.

Arthur Heiding.
